

**Stanowisko Zarządu
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 20 sierpnia 2021 r.**

w sprawie: **przyjęcia bezpośredniej formuły instrumentu RLKS - Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2021-2027**

Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów ponownie zwraca uwagę na niezwykle ważną kwestię związaną z aktualnie programowanym wsparciem ze środków UE dla oddolnego rozwoju obszarów wiejskich w regionie – tj. instrumentem RLKS – Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność, który jest realizowany od kilkunastu lat za pomocą podejścia LEADER/RLKS przez Lokalne Grupy Działania (LGD).

Od początku polskiego członkostwa w UE w woj. śląskim na terenach wiejskich zaczęły zawiązywać się pierwsze Lokalne Grupy Działania (LGD), tworzące trójsektorowe partnerstwa lokalne składające się z przedstawicieli sektorów: publicznego (gmin i powiatów), społecznego (stowarzyszeń, OSP, KGW itd.) i prywatnego (lokalnych podmiotów gospodarczych). W ciągu ostatnich 15 lat stały się one rozpoznawalnymi organizacjami wspierającymi aktywność lokalną na wsiach i w małych miastach. Aktualnie za ich pośrednictwem realizowany jest w formule pośredniej instrument RLKS (oparty na metodzie LEADER), za pomocą którego lokalne społeczności samodzielnie tworzą, a następnie realizują swoje długoterminowe plany rozwojowe (lokalne strategie rozwoju). Dzięki temu w ostatnich latach ogromna liczba lokalnych inicjatyw (w skali mikro) otrzymała finansowe, bezzwrotne wsparcie. Powstało wiele nowych firm i miejsc pracy, nastąpił rozwój przedsiębiorstw już istniejących, podejmowane były działania związane z promocją lokalnego dziedzictwa oraz innych miejsc wartych odwiedzenia oraz integracją społeczności, a pomiędzy ww. podmiotami zawiązały się sieci trwałych relacji i porozumień na rzecz rozwoju. W ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) od 2009 r. za pośrednictwem LGD na obszary wiejskie województwa śląskiego skierowano ok. 245,5 mln zł, co uruchomiło ogromną energię społeczną w postaci ponad 3,5 tys. różnych projektów oraz m.in. utworzenie 1,1 tys. miejsc pracy.

Niestety mimo rekordowo wysokiego budżetu wynegocjowanego przez Polskę dla perspektywy finansowej 2021-2027 przyszłość wsparcia rozwoju obszarów wiejskich środkami II filaru Wspólnej Polityki Rolnej (EFRROW), a w praktyce również przyszłość 14 aktualnie funkcjonujących LGD w woj. śląskim nie przedstawia się zbyt optymistycznie, ponieważ to właśnie w tym obszarze – jako jednym z niewielu - przewiduje się największą redukcję środków w stosunku do poprzedniej perspektywy finansowej.

W dniu 2 lipca br. podczas spotkania ogólnopolskiej Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (będącego instytucją zarządzającą środkami EFRROW) przedstawili założenia projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przedłużeniem realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz propozycję podziału środków w ramach Działania LEADER objętego Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej po 2021 r. Pokłosiem tego spotkania było wystosowanie pisma adresowanego do marszałków wszystkich województw, w którym wskazano, iż wybór wielofunduszowego RLKS w pełnej-bezpośredniej formule jest najlepszą alternatywą dla wszystkich LGD w kraju, dającą gwarancję ich dalszego wsparcia ze środków EFRROW (na poziomie ok. 80% dotychczasowej alokacji w ramach okresu 2014-2020), pod warunkiem jednak wyasygnowania przez samorządy poszczególnych województw proporcjonalnych środków z Europejskiego Funduszu Społecznego+ oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w regionalnych programach operacyjnych. Wybór LGD na rozpoczynający się właśnie okres programowania dokonywałby się wówczas na poziomie regionalnym, a nie krajowym - jak to w świetle projektowanych obecnie przepisów ma mieć miejsce w przypadku regionów, które nie zdecydują się na w/w formułę bezpośrednią.

LGD z terenu województwa śląskiego, których istotnymi członkami są gminy i powiaty oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów wielokrotnie na przestrzeni ostatnich lat kierowały apele i stanowiska do Zarządu Województwa Śląskiego ws. uwzględnienia tzw. pełnej-bezpośredniej formuły RLKS w kolejnych odsłonach regionalnego programu operacyjnego. Co warto podkreślić, nasze argumenty dotyczące zastosowania pełnej-bezpośredniej formuły miały przede wszystkim charakter merytoryczny, a mniej stricte finansowy. Niewątpliwie w świetle powyższego za kierunkowo pozytywną należy uznać decyzję Zarządu Województwa sprzed kilku lat, zgodnie z którą w RPO WSL na lata 2014-2020 uwzględniono pośrednią formułę RLKS (mającą jednak swoje wady i istotne ograniczenia w stosunku do formuły bezpośredniej), asygnując na ten cel kwotę 32 mln euro. Cieszymy się również z ostatnich deklaracji przedstawicieli Samorządu Województwa Śląskiego, zgodnie z którymi w RPO WSL na lata 2021-2027 ma zostać przewidziana również analogiczna kwota środków finansowego wsparcia dla RLKS. Zwracamy jednak uwagę, iż w świetle w/w propozycji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi tylko przyjęcie pełnej-bezpośredniej formuły tego instrumentu pozwoli uzyskać gwarancję dostępności wsparcia EFRROW dla wszystkich 14 LGD w regionie, zapewniając jednocześnie władzom regionalnym decydujący wpływ na wybór i ostateczną pulę środków wdrażanych podejściem RLKS na obszarach wiejskich.

Co chcemy bardzo mocno podkreślić - pozostanie w nadchodzącej perspektywie finansowej przy tej pośredniej, niepełnej formule RLKS (co zostało już wstępnie zapowiedziane przez Zarząd Województwa Śląskiego) może doprowadzić do sytuacji, w której nie wszystkie LGD będą mogły zostać wybrane do dofinansowania z funduszy unijnych, a co za tym idzie nie będą mogły kontynuować swojej działalności. LGD z województw nieobjętych pełnym RLKS będą musiały bowiem startować w krajowym konkursie na wybór lokalnych strategii rozwoju, co ze względu na relatywnie dobre wskaźniki gospodarcze w naszym województwie (które będą miały swoją wagę w ocenie punktowej) z dużym prawdopodobieństwem będzie stawiało śląskie LGD w znacząco gorszej sytuacji względem regionów o słabszych wskaźnikach. W konsekwencji może dojść do niewybrania znaczącej części istniejących LGD. W praktyce oznaczać to będzie ich likwidację i powstanie tzw. „białych plam” na mapie województwa śląskiego. W takiej

sytuacji również pozostawienie formuły pośredniej RLKS w RPO WSL nie będzie miało większego sensu, gdyż przestaną istnieć podmioty wdrażające szczebla lokalnego jakimi są LGD. Najbardziej na tej sytuacji stracą mieszkańcy obszarów wiejskich województwa śląskiego, którzy zostaną pozbawieni dotychczasowych możliwości aplikowania za pośrednictwem LGD o środki finansowe na realizację lokalnych inicjatyw.

Od ponad 30 lat misją Śląskiego Związku Gmin i Powiatów jest służba na rzecz dobra publicznego w województwie śląskim poprzez m.in. wspieranie lokalnych społeczności, w związku z tym popieramy apel śląskich LGD ws. wprowadzenia w woj. śląskim pełnej, wielofunduszowej formuły instrumentu terytorialnego RLKS w ramach nowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2021-2027.

Śląski Związek Gmin i Powiatów
Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku